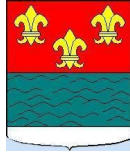

Dorpsraad Wijk aan Zee

Wie waakt, wint

VERKLARING DORPSRAAD WIJK AAN ZEE

NAV GGD-KANKERONDERZOEK REGIO KENNEMERLAND 2004 -2018

Longkanker komt 27% meer voor in de gemeente Beverwijk

De Dorpsraad is zeer verontrust over de uitkomsten van het kankerrapport

De Dorpsraad Wijk aan Zee is zeer verontrust omdat longkanker in Beverwijk en Wijk aan Zee, zowel bij mannen als vrouwen, 27% meer voorkomt vergeleken met het gemiddelde in Nederland. Het GGD onderzoek gaat over de periode 2004-2018. Er is in het onderzoek rekening gehouden met de leeftijdsopbouw maar nog geen onderscheid gemaakt tussen postcodegebieden binnen de gemeenten met meer of minder luchtverontreiniging. In de longkankercijfers is ook de Sociaal Economische Status (SES) van de gebieden nog niet meegenomen. De SES zegt wat over rookgewoonten.

Het vandaag gepubliceerde rapport is een vervolgstudie. Het RIVM heeft de data van de vorige kankerregistratieperiode (1989-2003) wel met de twee bovengenoemde specificaties geanalyseerd (in 2009). Het instituut constateerde toen dat longkanker 33% vaker voorkwam in de tien postcodegebieden met de meeste luchtverontreiniging van het hoogoverterrein in vergelijking met lager belaste gebieden. Wanneer rekening werd gehouden met de rookgewoonten (correctie voor roken via SES) bleek longkanker in deze zwaarbelaste postcodegebieden (in Wijk aan Zee, Beverwijk en een paar in Velsen) nog steeds 22% meer voor te komen. Dat longkanker in het woongebied vlakbij de staalfabriek zoveel meer voorkomt over zo'n lange periode (bijna dertig jaar) baart ons grote zorgen.

Roken is geen aannemelijke oorzaak voor de extra gevallen van longkanker

In dit GGD-onderzoek wordt Beverwijk (41.000 inwoners) vergeleken met Haarlem (inwonertal: 235.000). De mate waarin longkanker voorkomt in Haarlem is echter relatief lager (+9% bij mannen en +22% bij vrouwen) in vergelijking met Beverwijk (+27% bij mannen en +27% bij vrouwen).

Het is echter veel logischer om de IJmond-gemeenten, met vergelijkbare SES en inwonertal, onderling met elkaar te vergelijken als het gaat om het gevallen van longkanker. Volgens het CBS is de SES van Beverwijk vergelijkbaar met die van Heemskerk. De SES van de gemeente Velsen is lager (en dus meer rokers) dan die van Beverwijk. Echter in zowel Velsen als Heemskerk komt longkanker niet verhoogd voor. Wanneer roken de oorzaak van de extra longkanker zou zijn geweest dan zou je verwachten dat met name in gemeente Velsen (inclusief IJmuiden) en in Heemskerk een verhoging van longkanker te zien was (net als in Beverwijk). Waarom loopt Beverwijk zo uit de pas? Met de overheersende (historische)

windrichting (uit het zuidwesten) en de nabijheid van het Tata Steel/Harsco-terrein is luchtverontreiniging in de gemeente Beverwijk de meest logische verklaring.

Volgens het stofbronnenonderzoek (uitgevoerd door de Omgevingsdienst Rijnmond (DCMR) in 2010) verloopt de gradiënt van fijnstof snel. Dat betekent dat verder van het staalcomplex (bijvoorbeeld in Heemskerk) de luchtverontreiniging aanzienlijk lager is. In het eerdergenoemde RIVM-onderzoek was de relatie tussen hoog (met fijnstof) belaste postcodegebieden met longkanker reeds aangetoond.

Naar verwachting zullen de postcodegebieden in Beverwijk en Velsen (dicht bij Tata Steel en/of in de veel voorkomende windrichtingen) ook weer een verhoogde incidentie van longkanker (en mogelijk andere soorten kanker) laten zien. De oproep van de onderzoekers om dit verder te onderzoeken steunt de Dorpsraad niet. Nieuw onderzoek impliceert opnieuw uitstel. Er liggen nu cijfers over bijna dertig jaar op tafel. Er is genoeg bekend om tot handelen over te gaan.

Luchtverontreiniging Tata Steel leidt wel degelijk tot longkanker

Tegenwoordig hebben we in de IJmond helaas nog altijd te maken met een ongezonde luchtkwaliteit door de uitstoot van Tata Steel. Publicaties over fijnstof zijn niet in het GGD-rapport gebruikt en hadden daar wel een plek in moeten krijgen. Uit het stofbronnenonderzoek (DCMR, 2010) blijkt 89% van lokaal fijnstof in de IJmond afkomstig te zijn van Tata Steel. De bijdrage van verkeer en scheepvaart blijkt verwaarloosbaar. Tata Steel blijkt uit ditzelfde onderzoek het meest vervuilende bedrijf van Nederland (met bijvoorbeeld 642.000 kg gerapporteerd fijnstof en 5,69 miljoen kg NOx, in 2017). Sinds 2017 stijgt de uitstoot van fijnstof in de IJmond (datarapport luchtkwaliteit IJmond 2018) en Tata Steel heeft een vergunning om nog meer te produceren.

Dat fijnstof in hoge concentraties een veroorzaker is van longkanker is bekend uit de grootschalige ESCAPE-studie (2013), een groot Europees lange termijnonderzoek naar fijnstof. Daarnaast is ook bekend dat in andere landen (onder andere in Italië, 2016) onder omwonenden (binnen een straal van 2 km) van verouderde staalfabrieken longkanker meer voorkomt. Een aantal fabrieken op het Tata Steel-terrein zoals onder andere de Cokesfabriek 2 zijn dermate verouderd dat dit extra ongezonde uitstoot veroorzaakt. Met de jaren zal dit probleem (en daarmee de kans op gezondheidsschade) verder toenemen. Bekend is onder andere uit het RIVM-onderzoek (2019) dat Tata Steel momenteel ongezond hoge concentraties kankerverwekkende stoffen (ZZS) zoals lood en vanadium uitstoot en dat dit schadelijk is voor kinderen (doordat ze dit binnen kunnen krijgen bij normaal speelgedrag). Onlangs werd bekend dat zeer kankerverwekkend chroom 6 is gevonden op de slakbergen richting de pier.

Een gezondere IJmond als doel van het concept-programma Tata Steel 2020-2050

In dit tweede kankerregistratie-onderzoek blijkt wederom dat een ontoelaatbaar hoog aantal mensen in onze directe omgeving longkanker krijgt. De meest logische verklaring is de uitstoot van Tata Steel. Om te voorkomen dat over vijftien jaar weer zal blijken dat omwonenden onnodig longkanker ontwikkelen zal de overheid, naast andere

preventiemaatregelen, de te ruime vergunning onmiddellijk moeten aanscherpen. Een adequate en (van Tata Steel) onafhankelijke handhaving is eveneens noodzakelijk.

Zo bleek vorig jaar pijnlijk dat de sinterkoelers vijftien jaar lang heel veel extra fijnstof onvergund hebben uitgestoten. De vorige gedeputeerde Adnan Tekin zag zich genoodzaakt om ontslag te nemen, mede door het gebrek aan vertrouwen in de eigen handhaver, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG). Het grof stofprobleem is met de komst van de grafiethal (waar we als Dorpsraad blij mee zijn) nog maar ten dele opgelost. Nog steeds waaien er jaarlijks tientallen tonnen ongezond grof stof over de dorpen in de omgeving.

De zorgwekkende uitkomsten van dit GGD-onderzoek zijn momenteel nog niet meegenomen in het conceptprogramma Tata Steel 2020-2050 van de Provincie en wethouders van de IJmondgemeenten. Dit moet dus nog gebeuren. Ze beloven daarin de IJmond gezonder te gaan maken maar falen in deze versie doordat ze geen enkele concrete maatregel noemen. Daarnaast missen ze een eigen ambitie en gaan ze volledig mee in de onzekere toekomstambities van Tata Steel. Met de huidige ruime vergunning komt er zelfs een nieuwe proeffabriek (Hlsarna) bij. En de ongezonde fabrieksonderdelen (zoals Cokesfabriek 2) blijven gewoon doorproduceren. De gezondere IJmond lijkt zo een fata morgana door falend overheidsbeleid. Het meest waarschijnlijke scenario voor de komende vijftien jaar is namelijk nog meer onnodige patiënten en aandoeningen als de huidige fabrieken met kunst- en vliegwerk overeind worden gehouden.

Alleen door de veel te ruime vergunning onmiddellijk aan te scherpen en daadwerkelijk en adequaat te handhaven kan toegewerkt worden naar een verlaging bij Tata Steel van de uitstoot van kankerverwekkende stoffen en fijnstof. De Provincie en wethouders zullen hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Zij hebben tenslotte een zorgplicht; zij moeten zorgen voor een gezonde leefomgeving. De vergunning is de enige weg om Tata Steel aan te zetten tot een levensvatbaar innovatief en voor de omgeving gezond Tata Steel (2.0) waarin werkgelegenheid goed valt te combineren met wonen en leven in de dichtbevolkte IJmond. Dat kan niet zonder dat het bedrijf ingrijpend verandert.

CBS:

<https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/sociaaleconomische-status/regionaal-internationaal/regionaal#!node-sociaaleconomische-status>

<https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/630006001.pdf>

datarapport luchtkwaliteit ijmond 2018